

268. Varia over een gedeelte van '*sch?*'

1. Zoeken op '*schb*' geeft kitschbeeldje. Denk verder aan de Arthurroman, een middeleeuwse roman over het hof van de legendarische Keltisch-Britse koning Arthur. Sensibiliseren is medisch-biologisch gevoeliger maken voor medicamenten (Als hier de medische biologie mee bedoeld zou worden: medischbiologisch). Vreemd genoeg kwam ook de roetsjbaan [Duits: Rutschbahn] in beeld. '*schc*' levert op kirschcrème en Belgisch-Congo (Jaarboek 2009). Dat doet je dan ook weer denken aan de Congolees in Congo-Brazzaville en de Congolezen in Congo-Kinshasa. Binnen artikelen trof ik aan organischchemische (volgens de organische chemie) groepen, plastischchirurgische (volgens de plastische chirurgie) behandelingen zoals lipofilling (Jaarboek 2008) en liposuctie, farmaceutisch-chemische bedrijven, cosmetischchirurgische (volgens de cosmetische chirurgie) ingrepen zoals de bodylift, de facelift en de billift (Jaarboeken 2008-2010), cosmetisch-chemische preparaten en de derdewereldlanden van de derde wereld, staten die niet tot de westerse of tot de socialistisch-communistische beschavingskring behoren. Hockeyclub SCHC vond ik niet.

2. '*schd*': de biologisch-dynamische (ook: biodynamische) teeltwijze van groenten (groentes) die bd geteeld worden. Je zal maar een manisch-depressieve psychose (cyclothymie) hebben in een kitschdecor... Een aria is een lyrisch-dramatisch zangstuk met instrumentale begeleiding. Aristides was medestichter van de Attisch-Delische zeebond. Eega(de) is een komisch-deftige uitdrukking voor echtgenoot of echtgenote. De tegenstribbelaar zag het komisch-domme van zijn houding in. De spectator is een toeschouwer, opmerker (bekend als titel van weekbladen met een moralistisch-didactische strekking sinds de eerste helft van de 18e eeuw). Denk maar aan De Hollandsche Spectator en De Nederlandsche Spectator. Bij '*schf*' vond ik kitschfilm en psychiatrisch-forensisch. Binnen artikelen: Astarte, de Syrisch-Fenicische moeder- en vruchtbaarheidsgodin, het grootseminarie als theologisch-filosofische opleiding, het holisme als biologisch-filosofische theorie, het humanisme als pedagogisch-filosofische stroming en economisch-financiële steunverlening aan werklozen.

3. '*schg*': de Indischgast (Indischman). Binnen artikelen: Ptolemaeus is de naam van de Macedonisch-Griekse beheersers van Egypte. Een stad is een eenheid in economisch-geografische zin. '*schh*': nada, niente, noppes. Binnen artikelen: Adonis is de naam van de schone jongeling in de Griekse mythologie, die door Aphrodite hartstochtelijk bemind werd. De naam komt van het Fenicisch-Hebreeuwse adon (heer). Ook alfa heeft die oorsprong, net als bèta, gamma, kameel, sigma en jota. Cabaret is op satirisch-humoristische wijze politieke of actuele gebeurtenissen bekritisieren. De heller is genoemd naar Schwäbisch-Hall, waar men deze kleinste Zuid-Duitse munt rond 1230 begon te slaan. Een bekende zwangerschapsreactie is die van Aschheim-Zondek.

4. '*schk*': een droschke is een open rijtuig, een vigilante. Binnen artikelen: niks. '*schl*': de anchluss bij je beminde en de Anschluss bij Duitsland (Deutschland). Een carnavalsschlager is een carnavalskraker en maakt vaak deel uit van een schlagerfestival. Het luthers kerkgenootschap in Nederland, in 1605 gesticht, draagt als naam de Evangelisch-Lutherse Kerk. De schlamm (kolenslik, ook: slurry) is het bezinsel van steenkool in water. Een schlemiel is een ongeluksvogel, een domkop, een droeftoeter of een droefsnoet (Jaarboek 2007). Als het schluss is, is het afgelopen, uit. De torschlusspanik is de paniek die ontstaat bij iemand die zijn laatste kansen voorbij ziet gaan, met name een vrouw van rond de veertig. Een verschlimmbesserung is iets dat als een verbetering is bedoeld maar in feite een verslechtering is. De Amada is een historische Belgische partij: Alle Macht aan de Arbeiders (een marxistisch-leninistische partij). De ammoniet is genoemd naar de Egyptisch-Libische god Ammon. De BLEU is de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie. Der eingefrorene Dünkel is de in iemand vastgevroren eigenwaan. Het heitres Franzosenvolk is het vrolijke volk der Fransen. Het model is de empirische interpretatie van een mathematisch-logisch systeem. In België is (was) de PVDA een maoïstisch-leninistische politieke partij. Tubantia is een ontorechte romantisch-latiniserende benaming voor Twente.

5. '*schm*': afschminken (demaquilleren) en afschminkcrème. De schmalz is iets sentimenteels, met name sentimentele muziek. Een schmiere is een rondtrekkende troep toneelspelers van lage klasse (van dit woord komt ook smeris). Schmieren is zeer sterk op effect spelen dan wel zich er met een jantje-van-leiden van afmaken. Schminke is grimeersel, schminken is dus grimeren (maquilleren, maquillage, make-up). Een schreiftischmörder (schrijftafelmoordenaar) is iemand die opdracht geeft tot het plegen van (massa)moord. De weltschmerz (wereldsmart, spleen, taedium vitae) is een vorm van smart. Binnen artikelen: de Semitische taal Aramees is genoemd naar Aram, een Syrisch-Mesopotamisch gebied. De jip-en-janneketaal komt van Annie M.G. Schmidt. Een Marokkaan is een man van etnisch-Marokkaanse afkomst. In de nacht van Schmelzer viel het kabinet-Cals (1966). Een regenboogpiet (Jaarboek 2008) is kleurrijk geschminkt. De fysische scheikunde geeft theoretisch-mathematische (volgens de theoretische wiskunde, mathematica) verklaringen. Piet Paaltjens was het pseudoniem van François Haverschmidt.

6. '*schn*': een kipschnitzel is een gefileerde kipfilet (vergelijk ook wienerschnitzel en vegaschnitzel, Jaarboek 2007). De netpython wordt ook Schneiders python genoemd. Een schnabbelaar (GB ook: snabbelaar) schnabbelt (GB ook: snabbelt) zijn geld bijeen in het schnabbelcircuit (GB ook: snabbelcircuit). Schnabbelgestapo is de ongunstige benaming voor een functionaris in een organisatie die nauwgezet controle uitoefent op de bijbaantjes van medewerkers. Wie schnaps drinkt, drinkt jenever. Een schnauzer is een middelgrote, ruwharige hond. Schneidig is Duits-militair, scherp, afgebeten in bewegingen en optreden. Een schnorkel (snorkel, snuiver) is een toestel bestaande uit een holle uitschuifbare of opklapbare mast op onderzeeboten, waardoor deze lucht kunnen toevoeren en gassen afvoeren zonder aan de oppervlakte te komen. Een schnorrer is een bedelaar. Binnen artikelen: (veel) Belgisch-Nederlands, met 3438 treffers niet verder bekeken.

7. '*schp*': geen treffers. Binnen artikelen: het kasjmier is genoemd naar het Indisch-Pakistaanse gebied Kasjmir. Dierlijk magnetisme (mesmerisme) is de fysisch-psychische werking die een persoon door een verondersteld fluidum op een andere kan uitoefenen. In het Belgische onderwijs is een mpi een medisch-pedagogisch instituut. De tale Kanaäns is de hoogdravende, met Bijbeltermen en -teksten doorspekte taal der piëtistisch-protestantse vromen. 'schq*': geen treffers, ook niet binnen artikelen. 'schr*': te veel om op te noemen. '*schs*': de eschscholtzia (de goudpapaver), de fischer-tropschsynthese, gurwitschstralen (mitogenetische stralen) en psychiatrisch-sociale (Zijn deze termen verwisselbaar of wordt hier bedoeld: sociaalpsychiatrisch, volgens de sociale psychologie?) werkers. Binnen artikelen: de Arabier als Arabischsprekende, K.J. Weber heeft een humoristisch-satirisch werk over Democritus geschreven, Epicharmus was de schepper van de Dorisch-Siciliaanse komedie, ESB is het Nederlandse tijdschrift Economisch-statistische Berichten, de volksrechtbank is een rechtbank waar het recht door het volk wordt gesproken (in bepaalde democratisch-socialistische landen), een Surinamer is een man van etnisch-Surinaamse afkomst, een sketch is een ironisch-satirisch onderdeel van een cabaretvoorstelling, in Nederland was de PSP de Pacifistisch-socialistische Partij, in België het PMS een Psycho-medisch-sociaal Centrum, een instelling die de studiemogelijkheden van scholieren onderzoekt.

8. '*scht*': schwarzwaldkirschtorte. Binnen artikelen: frischen (frissen), frichte, gefrischt. De Krimoorlog (Jaarboek 2010) was de Russisch-Turkse oorlog op de Krim. Een medresse is een islamitische juridisch-theologische hogeschool. De orthetiek is een medisch-technische wetenschap. Verindischen is Indisch worden in zeden, gewoonten, denkwijze enz.

9. '*schv*': (alleen binnen artikelen): de pyrosfeer is de latent plastisch-vloeibaar veronderstelde magmazone onder de aardkorst. '*schw*': de Auschwitzleugen is de ontkenning van de Holocaust, het breitschwanz (zie ook: galjak) is de behaarde huid van te vroeg ter wereld gekomen, onvoldragen lammeren van het persianer of vetstaartschaap, de freischwebende Intelligenz is het niet primair doelgericht nadenken en discussiëren over filosofische en maatschappelijke kwesties, geschwärm (gedweep) is overdreven bewondering of voorliefde, kirsch is een verkorting van kirschwasser,

schwadronneren is naar zekere regels met degen, zwaard of stok om zich slaan, zich verweren, een schwalbe (fopduik, werkwoord: schwalben, Jaarboek 2007) is een gefakete val in het strafschoopgebied, schwung is kracht van beweging, vaart, gang, Schwyzerdütsch is Duits dat in Zwitserland wordt gesproken, überschwänglichkeit overdaad in gevoelsuiting, overdreven enthousiasme, gänzlich abgeneigt is geheel afkerig, het keizergroen is een soort verfstof, ook Schweinfurter groen genoemd, in een laboratorium wordt empirisch-wetenschappelijk onderzoek gedaan, een lapzwans is een vent van niks, een dwaas, Ludwig Wittgenstein zei al: 'Wovon man nicht reden kann, darüber muss man schweigen', het gesteente sueviet is gevonden in de Duitse provincie Schwaben en Schwyz (daar is Zwitserland naar genoemd) is een van de Zwitserse Woudkantons (woudsteden).

Rein Leentfaar